
ADVIES

Voorontwerp van ordonnantie betreffende de begeleiding bij de zoektocht naar werk die Actiris aanbiedt aan werkzoekenden

Aanvrager	Minister Bernard Clerfayt
Aanvraag ontvangen op	8 december 2023
Aanvraag behandeld door	Commissie Economie - Werkgelegenheid - Fiscaliteit - Financiën
Advies uitgebracht door de Raad van Bestuur van	1 februari 2024
Advies bekrachtigd door de Plenaire vergadering van	22 februari 2024

Brupartners bestaat uit 7 effectieve en 7 plaatsvervangende leden die **de representatieve werkgeversorganisaties (BECI)** vertegenwoordigen, 6 effectieve en 6 plaatsvervangende leden die **de representatieve middenstandsorganisaties** vertegenwoordigen, 2 effectieve en 2 plaatsvervangende leden die **de representatieve werkgeversorganisaties van de social-profitsector (BRUXEO)** vertegenwoordigen en 15 effectieve en 15 plaatsvervangende leden die **de representatieve werknemersorganisaties** vertegenwoordigen (6 ABVV, 6 ACV, 3 ACLVB).

Vooraf

Tussen 2017 en 2021 heeft het Rekenhof een audit uitgevoerd van de begeleiding van werkzoekenden door Actiris. In het kader van deze audit heeft het Rekenhof de volgende bevindingen gedaan¹ :

« Het tempo en de kwaliteit van de begeleiding, die soms laattijdig van start gaat, variëren van werkzoekende tot werkzoekende. De verschillen qua behandeling van werkzoekenden worden niet systematisch gemotiveerd. Bovendien wordt de begeleiding van werkzoekenden niet adequaat gecontroleerd, waardoor de doeltreffendheid ervan wordt ingeperkt. Het nut van de begeleiding komt overigens niet altijd duidelijk naar voren bij het onderzoek van de individuele dossiers ».

Het Hof merkt ook op dat « noch de ordonnantie die Actiris organiseert, noch de bijbehorende uitvoeringsbesluiten specifiek de begeleiding van werkzoekenden omkaderen of de nadere regels ervan preciseren ». Zo « somt de ordonnantie de opdrachten van Actiris op. Diverse opdrachten dragen bij tot de begeleiding, waaronder het tussenkomen in het ontwerpen, het uitvoeren en opvolgen van de tewerkstellingsprogramma's voor volledig uitkeringsgerechtigde werklozen. De wettekst definieert echter geen volledige en coherente structuur die de aanpak van de diensten ondersteunt of de regering daartoe machtigt ». Het Rekenhof wijst er ook op dat er een begeleidingsgids bestaat, die zeer uitgebreid is, maar uitsluitend voor intern gebruik.

Op basis van deze bevindingen doet het Rekenhof in zijn verslag een reeks aanbevelingen. De zesde aanbeveling is om « een duidelijk en volledig juridisch kader te scheppen dat garandeert dat het begeleidingsproces verloopt volgens de beginselen van gelijkheid en transparantie ». Het globale doel is om alle procedures in de interne gids van Actiris in een wetgevend instrument op te nemen.

De minister van Werkgelegenheid heeft deze aanbeveling opgevolgd en legt Brupartners vandaag een voorontwerp van ordonnantie voor dat deze procedures formaliseert. Het voorontwerp van ordonnantie is bedoeld om de leemte in de wetgeving die het Rekenhof heeft vastgesteld, op te vullen.

Advies

1. Algemene beschouwingen

1.1 Rekening houdend met de aanbevelingen van het Rekenhof

Brupartners staat positief tegenover de reactie van de regering op de zesde aanbeveling vanwege het Rekenhof. **Brupartners** stemt ermee in om de begeleidende regels in een nieuw wetgevend instrument op te nemen.

Brupartners stelt vast dat het verslag van het Rekenhof meermaals stelt dat er « een risico bestaat van ongelijke behandeling tussen werkzoekenden, die zich niet kunnen beroepen op een bindende tekst om hun rechten te doen gelden in het kader van hun traject naar werk »². Het Rekenhof vermeldt ook de nood aan een betere uitwisseling van informatie tussen de beschikbaarheidscontroledienst en de begeleidingsdienst.

¹ [Verslag van het Rekenhof over de begeleiding van werkzoekenden door Actiris.](#)

² Verslag van het Rekenhof, blz. 44.

Brupartners vindt het belangrijk om deze commentaren bij de uitwerking van het wettelijke kader voor de begeleiding in gedachten te houden.

Een duidelijker kader met betrekking tot het « tijdschema »/de volgorde van alle fasen ontbreekt overigens nog steeds.

1.2 Overleg

Brupartners merkt op dat er verschillende besluiten nodig zullen zijn zodra de ordonnantie is aangenomen, wat het ongetwijfeld mogelijk zal maken om op andere aanbevelingen van het Rekenhof te reageren. **Brupartners** heeft gevraagd om ook over deze besluiten te worden geraadpleegd.

2. Bijzondere beschouwingen

2.1 Begroting

Brupartners stelt vast dat het voorontwerp van ordonnantie de rechten en plichten van werkzoekenden vastlegt, evenals de verplichtingen van Actiris ten opzichte van werkzoekenden, met name deze om alle werkzoekenden een begeleiding op maat van hun profiel aan te bieden zodra ze zich bij Actiris inschrijven. **Brupartners** vraagt zich af of Actiris deze nieuwe wettelijk gecodificeerde resultaatsverplichting zal kunnen nakomen, vooral in de huidige context van begrotingsbeperkingen.

2.2 Transparantie en voorspelbaarheid

Brupartners wijst erop dat continuïteit en voorspelbaarheid van fundamenteel belang zijn voor de partners van Actiris, op het gevaar af dat sommige partners zich zouden terugtrekken en niet langer in nieuwe methodologieën zouden investeren. Continuïteit van investeringen is belangrijk voor de duurzaamheid en doeltreffendheid van de partnerschappen.

2.3 Begeleiding en controle

Brupartners wijst erop dat het belangrijk is om een duidelijk onderscheid tussen de rol van begeleider en de rol van controleur te maken. Dit is een belangrijke voorwaarde voor de ontwikkeling van een vertrouwensrelatie tussen Actiris en werkzoekenden.

Brupartners roept Actiris op om zijn rol als arbeidsmarktregulator en bemiddelaar volledig op zich te nemen, om de arbeidskrachtenreserve verder te ontsluiten, en om zich actief in te zetten in de strijd tegen tekorten op de arbeidsmarkt. Met nieuwe doelgroepen die vaak zeer ver van de arbeidsmarkt verwijderd zijn, is het van cruciaal belang om de bemiddelingsdiensten adequaat toe te rusten.

Actiris moet zijn rol als « gatekeeper » van de sociale zekerheid ten volle vervullen. **Brupartners** dringt erop aan dat Actiris zijn opdrachten van begeleiding van werkzoekenden, bemiddeling en controle op een coherente manier zou uitvoeren.

2.4 Database

Brupartners vestigt de aandacht op het feit dat de ontwikkeling van een nieuwe online database die toegankelijk is voor werkgevers met informatiesessies en een afdoende begeleiding gepaard moet gaan.

2.5 Formele opmerkingen

Brupartners stelt enkele incoherenties tussen de Franse en Nederlandse versies van de voorgelegde tekst vast.

In artikel 7 §1, lid 1 staat in de Franse versie : « En vue de favoriser son insertion sur le marché de l'emploi, le chercheur d'emploi bénéficie dès son inscription auprès d'Actiris d'un accompagnement adapté », terwijl in de Nederlandse versie enkel sprake is van de mogelijkheid om van een dergelijke begeleiding te genieten (cfr. het werkwoord "kunnen"). **Brupartners** vraagt zich dan ook af wat de bedoeling van dit artikel is : kan elke werkzoekende van deze begeleiding genieten of is het een mogelijkheid ? Indien het laatste, volgens welke criteria ?

In artikel 7, §1, lid 2 merkt **Brupartners** op dat er staat : « de begeleiding van het inschakelingstraject omvat met name ». Dit betekent dat de begeleiding andere elementen kan omvatten dan deze die zijn opgesomd. Er is op dit punt meer nauwkeurigheid en duidelijkheid nodig. Wat omvat of kan begeleiding precies omvatten ?

In artikel 9, §2 staat een vertaalfout in de Nederlandse versie. De term « inburgeringstraject » verwijst immers naar het inschakelingstraject voor nieuwkomers, wat niet het voorwerp van het artikel is.

3. Artikelsgewijze beschouwingen

3.1 Definities

In de voorgestelde definities vraagt **Brupartners** om meer duidelijkheid met betrekking tot de werkzoekenden. Punt 7 verwijst naar « elke werkzoekende in de zin van artikel 2.4 van de ordonnantie van 18 januari 2001 », terwijl punt 8 verwijst naar « verplicht ingeschreven werkzoekenden » in de zin van artikel 2.4.1. Vervolgens lijken de hoofdstukken 2 en 3 te verwijzen naar werkzoekenden in het algemeen, wat het begrip niet ten goede komt.

3.2 Artikel 4, lid 2

Dit lid machtigt de regering om toestemming te verlenen voor de ontwikkeling van activiteiten tegen betaling door Actiris. Gezien de politieke en juridische gevoeligheid van deze kwestie (btw, concurrentie, ...), vinden **de representatieve organisaties van werkgevers, middenstand en werkgevers van de social-profitsector** het niet aangewezen om deze mogelijkheid te openen, en nog minder door middel van een besluit.

3.3 Artikel 7 §1, 3°

Actiris moet de middelen hebben om de gezondheidstoestand te kunnen vaststellen. Voorzichtigheid is geboden bij het vaststellen van rechten/plichten waaraan niet in alle gevallen kan worden voldaan.

3.4 Artikel 7 §2

Volgens artikel 7 §2 kan Actiris de werkzoekende toewijzen aan de meest geschikte dienstverlener volgens de informatie waarover hij beschikt. **Brupartners** dringt erop aan dat dit zou worden opgenomen in de werkzaamheden die worden uitgevoerd door de betrokken partner vanaf het moment dat de begeleiding wordt gestart, zelfs als het een andere partner is die de werkzoekende later blijft begeleiden. Het uitgevoerde werk moet zichtbaar worden gemaakt.

Met betrekking tot geautomatiseerde profilering dringt **Brupartners** erop aan om aan de ethische aspecten aandacht te besteden (geen discriminatie in de algoritmen, vermijden van een soort automatische filter die « goede » en « slechte » kandidaten zou classificeren, ...).

Tot slot vraagt **Brupartners** zich af of het ook mogelijk is dat de werkzoekende zelf vraagt om door een partner te worden begeleid.

3.5 Artikel 8

Brupartners benadrukt dat begeleiding en beschikbaarheidscontroles van elkaar moeten worden gescheiden. Het moet duidelijk zijn of dit betrekking heeft op de verplichte of vrijwillige ingeschrevenen.

In §2 benadrukt **Brupartners** het belang van precieze delegaties aan de uitvoerende macht en in dit opzicht het respect voor de grenzen van de ordonnantie. De voorwaarden waaronder de begeleiding kan worden stopgezet, hebben belangrijke gevolgen en moeten uit respect voor het sociaal overleg worden verduidelijkt.

3.6 Artikel 9

Brupartners vraagt zich af hoe de in artikel 9 van het voorontwerp van ordonnantie bedoelde afspraken worden geregeld en door wie. Gaat het om een uitnodiging of een oproeping ? **Brupartners** vraagt ook om te verduidelijken op wie deze maatregel van toepassing is : gaat het om vergoede en/of niet-vergoede werkzoekenden ?

Brupartners vraagt zich af wat er gebeurt als het statuut van de ingeschrevenen in de loop van het begeleidingsproces verandert (van verplichte naar niet-verplichte inschrijving en vice versa). Worden alle elementen dan in een eventuele nieuwe evaluatie meegenomen ?

3.7 Artikel 10

Brupartners nodigt uit om bijzondere aandacht te besteden aan de verwerking van psychologische, medische en sociale gegevens, zoals bepaald in artikel 10 §1, 13°. Dergelijke gegevens zijn bijzonder gevoelig. **Brupartners** neemt goed nota van het feit dat enkel maatschappelijk werkers binnen een specifieke dienst van Actiris toegang zullen hebben tot deze gegevens en dringt erop aan dat dit systeem zou worden nageleefd.

3.8 Artikel 11

Brupartners stelt voor om in de ordonnantie te verduidelijken dat alle vormen van discriminatie verboden zijn.

3.9 Artikel 15

Brupartners vestigt de aandacht op artikel 15 van het voorontwerp van ordonnantie. Partners lijken enkel vereist te zijn als zij in staat zijn om een meer passende begeleiding aan te bieden. Volgens **Brupartners** is de formulering van het artikel nogal beperkend en lijkt deze gevallen uit te sluiten waarin in het verleden is voorzien, zoals de massificatie van de begeleiding die dankzij een partner mogelijk kan zijn. **Brupartners** stelt voor om deze mogelijkheden in het voorontwerp op te nemen.

3.10 Artikel 16, 4°

Brupartners benadrukt dat het SPI-traject niet altijd lineair is en dat het regelgevend kader in dit opzicht voldoende speelruimte zou moeten bieden.

Brupartners vraagt om kwalitatieve elementen aan dit artikel toe te voegen. **Brupartners** stelt voor om de termen « niet uitvoeren » door « belemmeringen voor de uitvoering » te vervangen. Er kunnen immers heel wat beperkingen meespelen. Sommige werkzoekenden zijn bijzonder ver van de arbeidsmarkt verwijderd en worden met belemmeringen voor hun duurzame inschakeling op de arbeidsmarkt geconfronteerd. In die zin zijn de belemmeringen voor de uitvoering van de acties verhelderder dan de niet-uitvoering ervan.

3.11 Artikel 21, § 4

Brupartners begrijpt het principe om dubbele subsidiëring te weigeren, maar vraagt om het artikel nauwkeuriger te formuleren, zodat het duidelijk zou zijn dat alle partners toegang kunnen krijgen tot projectaanvragen, behalve voor die opdrachten in de projectaanvraag die binnen hun specifieke regelgevende kader vallen waarvoor ze worden gefinancierd (zo moeten de « missions locales » toegang hebben tot de toepassing, behalve wanneer deze opdrachten onder het toepassingsgebied van de ordonnantie van 27 november 2008 vallen). **Brupartners** herhaalt dat het principe van dubbele financiering niet met dat van cofinanciering mag worden verward. Dienstverleners moeten zich altijd kunnen inschrijven in het kader van projectaanvragen die elders door Actiris worden uitgeschreven.

*
* *